

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок Ч. 18. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конт.: П. К. О. Львів 504.000.
Банк Чеських Лівон.
Прага „Діло“.
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . 15.00 „
Піврічно . . . 30.00 „
Річно . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., у ЧЕ.
ХОСЛОВАЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИЙ 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО
КНИЖКУ Б-НИ „ДІЛА“ В ОБЕМІ 10-15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Новий нарком внутрішніх справ УССР.

Центральний виконавчий комітет УССР фа ГПУ (представника нар. комісаріату внутрішніх справ) оренбурської області. Куди призначено Леплевського — невідомо.

Підводний човен еспанської національної моринарки сторпедував британський корабель.

Щі ночі британська адміралія дістала вістку, що недалеко Картахени, 16 миль на південь від рота Гінозо, національний підводний човен сторпедував учора рано 889-тонний британський корабель „Енді“.

міон“. З 15 осіб залоги лише 4 врятовано; 11 утонуло, між ними капітан з жінкою, 2 інженерів та один швед-обсерватор міжнародної контролі. Корабель затонув до 4-ох минут.

Новий уряд національної Еспанії.

ГЕН. ФРАНКО — ПРЕМ'ЄРОМ.

Вчора (в понеділок) вчором ген. Франко утворив новий уряд у такому складі: прем'єр — ген. Франко, справедливості — гр. Родезіо, внутр. справ — Серрано Сунер, торгівля і промисл. — Андрес Амадо, сільництво — Фернандо Суанес, освіта — Педро Санта Родрігес, військ. — Педро Санта Родрігес.

публ. роботи — Альфонсо Пена, корпорації — Гонзалес Буено.

Ще перед іменуванням уряду появилося джерело, що устійное засади організації еспанської державної влади; він передбачує м. ін., що прем'єром Еспанії буде голова держави.

Америка відкликала

більшу частину військ з Шангаю.

Департамент моринарки Злучених Держав відкликає, що 18. II. м. він відкликає зі Шангаю до Гонконгу 1.500 морських стрільців, які вийшли до Китаю у серпні.

У Шангаю залишилися лише 60 старшин і 10 стрільців, які є там ще від 1927. р.

МІЗЯП БОІ В СЕРЕДУЩОМУ КИТАЮ.

У провінції Ангуей коло міста Мінван ділять невеликі бої, які слід зарахувати до найбільш кривавих на фронті середушого Китаю. Заняли місто Таганчуан (7 км. на північ від Мінвану) і йдуть на Гуанчжоу.

КОНСОЛІДАЦІЯ КИТАЙСЬКОГО ЯПОНОФІЛЬСЬКОГО УРЯДУ.

Як подає „Ніш-Ніш“ нині (вісторок) получиться тимчасовий китайський уряд у Пекіні з автономним урядом Східного Гоней; це скріпить новий режим у Китаю. Часопис хвалить працю нанкінського уряду та висловлює думку, що Японія повинна визнати його де юре.

АРЕШТУВАННЯ ЯПОНСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

Райтер подає з Токіо: Нині рано токійська поліція арештувала під час облоги понад 15 осіб під замітом комунізму; є це здебільша професори високих шкіл.

Франція приступає до розбудови моринарки.

Французький міністр моринарки Бертрам закликає представників преси, що з огляду на завдання інших держав Франція мусить викласти свою дотеперішню морську програму.

АМЕРИКА БУДУЄ КАНОНІРКИ І ГІДРОПЛЯНИ.

У плані розбудови американської моринарки Вашингтонський морський департамент передбачив 10—15 мільонів доларів кредиту на будову канонірок, які матимуть чимале значіння у майбутніх війнах з огляду на швидкість. Крім того планують збудувати 1.000 гідропланів.

ПЕРЕГОНІ У ЗБРОЄННЯХ.

Японська преса завзято критикує програму морських зброєнь Злучених Держав. Асагі Шімбун підкреслює, що і Японія мусить також скріпити свої морські зброєння.

Плян великих британських маневрів коло Сінгапуру.

Військова влада в Сінгапурі оголосила плян великих морських маневрів, не згадуючи точної дати. Британські збройні сили вийдуть на дві латії, з яких одна „червона“ вийде до Сінгапуру перед „синьою“, що попливе з провінції 1200 миль на південь до Шангаю. Перша частина маневрів пореде

мають на повному морі, 500 миль від Сінгапуру, друга — коло самої пристані, де „сині“ будуть намагатися висадити десант. Маневри закінчать великі вправи протибуксирної оборони. Візьме в них участь 27 японських кораблів, 110 літаків і коло 10.000 воїнів.

„Децентралізація“.

Із стін одної зі сенатських комісій пролунала урядова заява, яка не могла не звернути уваги українського громадянства, а саме: про децентралізацію влади на меншиневих теренах.

З погляду державно-адміністративного устрою термін „децентралізація“ має устійнений зміст як перехід від повного автократизму чи централізму до провінційного автономізму, передача тих чи інших функцій центральної влади нижчим класним апарату, зокрема громадянству, самоуправі чи локальній народній владі.

Децентралізація влади існує у Швейцарії (кантони), у Злучених Державах Півн. Америки (стейти), в Англії (домінії), існувала вона в деякій мірі в царській Росії (земства, особливо в „центральних“ губерніях, які цілкомито мали в своїх руках народне шкільництво, справу народнього здоров'я, шляхи, агрокультуру, народній промисл і т. д.).

Через те по суті децентралізація — це державний лібералізм, це свобода населення, метою його самодіяльності та право вирішного голосу в усіх тих справах локального характеру, що виходять за межі справ загально-державних.

Тому децентралізації не можна розуміти, як саму тільки надачу широким компетенцій місцевим представникам центральної влади. Мешканцям північно-західних земель легше це зрозуміти, коли почнемо з прикладів. Чи широкі компетенції російських генерал-губернаторів, як начальників країв, а навіть губернаторів і „градоначальників“ були виявом децентралізації російської влади? Чи взагалі наділення урядових осіб найширшим правом самостійно керувати локальним життям згідно зі своїм „найліпшим розумінням“ місцевого життя та зі своєю „доброю волею“ — це прояв децентралізації? Урядовці, хоч би він мав і найширші права вирішувати локальні справи згідно зі своїм особистим поглядом та знанням діла, це ще не заперечення централізації, ані доказ децентралізації, бо він є представником і виконавцем центральної влади, а не населення.

Така метода керування поодинокими водами чи землями радше могла би бути названа централізацією, себто введенням, замість одного рішального державного центра, багатьох центрів — повновладних і рішальних. Були вже на світі й такі керувальні форми, головню в середньовіччі, за феодалних часів: увесь устрій феодалізму спирався на такий „децентралізація“, яка була по суті запереченням її ідеї. Те, що ця форма шезла, доказує, що вона була недосконалою. Коли вона іноді й допускається в наші часи, то лише в дуже виняткових випадках і на дуже короткий час, як військовий стан на тій чи іншій території з широким правом зверхників діяти згідно зі своїм розумінням моменту.

Громадянам усіх країн світа добре знаний тип людини-бюрократ, який кожний свій крок, кожне своє слово старається оперти на параграф і для якого нема поза цими параграфами ніякої життєвої правди. Тяжкий це тип до співпраці. Але з таким правдивим бюрократом, що все робить „по закону“, не шкряпаючи його ні вправо ні вліво, громадянин завжди мириться, бо завжди спокійний: коли закон дає на щось право, то він цього права нікому не уріже. З бюрократом цього типу завжди справа ясна: дає щось закон — одержиш, не дає, — не надіся. Такі бюрократи — це, в деякій мірі, добродії громадян.

Цікавито інакше представляється справа тоді, коли вищі представники влади на місцях наділені правом діяти по своему розумінню добру населення й держави. У таких випадках може бути добре, але може бути й дуже дло, залежне від того, хто ця рішальна людина є, чи має вона

правильний погляд на річ, чи розуміє, що ко-
ричне, а що шкідливе, чи може піднятися над
особистими симпатіями й антипатіями, упер-
дженнями й сугестіями, чи здібна не побити
помилкою.

Деж повиність, що ті, кому віддані в руки
поодинокі землі й доля цілих національних груп,
неомилані у вирішуванні їхніх справ згідно зі
своїм внутрішнім переконанням?

Людська природа та сама скрізь і завжди:
їй питома нелогічність та помилки під впливом
тих чи інших психічних станів. І за одинокі га-
рантію правильної поведінки урядового апарату
культури народи світу вважають державні кон-
ституції та додаткові закони, які мають без-
глядно виконувати урядові чинники. А щоб ці
закони якому такі не були витворені недоско-
налими одиницями, існують для цієї цілі зако-
податні установи з багатьох осіб.

Так само й кожна справжня децентраліза-
ція влади завжди в окремих країнах ясно окрес-
лена законами (про самоуправу, культуру чи
територіальну автономію і т. д.), щоб не зали-
шити місця для чийогось „мені здається“ чи
„владаї мі сен“. Але й цього мало: інтерпретацію
законів відбирається з рук виконавців і відда-
ється спеціальним установам на перших
адаптах.

До такої постанови справи довела культу-
ри народи світу тисячлітня практика. Беручи те-
оретично, введення в життя справжньої децен-
тралізації влади моглоб прийти лиш у формі
передачі громадянам тих чи інших функцій,
восереджених сьогодні в руках державного а-
парату (дійсна самоуправа, автономія) і в фор-

мі широкій свободі приватного організованого
життя в товариствах, спілках, кооперативах,
союзах, у шкільництві, релігійному житті, еко-
номії і т. д.

Децентралізація в такому розумінні як сьо-
годі береться, це не децентралізація, а ство-
рення кількох авторитарних центрів, себто від-
родження давно пережитих форм правління.

Така система давно існує на так званих
меншиневих теренах, де ті самі закони бувають
різко стосовані й різко інтерпретовані, в за-
лежності від того, які особисті погляди мають
ті чи інші чинники адміністрації.

Поступова польська преса окреслює цей
стан річей такими словами: „брак виразної мен-
шиневої політичної лінії“ і „діється эле“. В у-
яві цих польських поступових публіцистів по-
лібна система правління виписується, як за-
трачування одного критерія об'єктивного пра-
ва й об'єктивної справедливості, що й засту-
пають особисті погляди одиниць.

Здається, що від цього терпять не тільки
українське населення, але й польське, яке в о-
станньому часі так нервється, шукаючи вихо-
ду з сьогоднішнього положення. — Інша річ,
де й у чому. А що тоді казати про національні
меншини, які найсильніше відчувають цю си-
стему?

Звідси й „загострення тактики“ УНДО, і
гостріші виступи галицьких українських послів
та сенаторів, і навіть домагання посла Тимо-
шенка створити спеціальний меншиневий уряд.

Звідси і тривожні голоси нечисленної по-
ступової польської преси, яка кричить: „е але!“
В. Островський.

Тихий ювілей Ліги Націй з тихими заявами.

(Від нашого кореспондента.)

Женева, 29. січня 1938.

Ювілейна сесія випала зовсім не святочно.
Днічі відкладали її. Офіційне відкриття сесії
відбулося щойно на другий день після фактич-
ного початку її праці. Перший день ужили для
закритого засідання, щоб оминати неприємних
несподіванок на публічному засіданні. Гово-
рять, що Дельбосові та Ідену пощастило на-
мовити Літвінова, нехай тримається у межах
політичної пристойності, та не слухає занадто
дослідно наказів Сталіна, Молотова і Дімітро-
ва. Несподіванок не було, і нічого такого не
сталося, для чого варто булоб скликати цю
Раду.

Відкрив сесію представник Іраку, Мостафа
Адле, короткою промовою, і зазначив, що „від
першого засідання Ради 16. січня 1920 р. ми
дуже вісімнадцять років. Ліга може похвалитися
довгими досягненнями, але вона зазнала і тяжких
поражок. Треба зробити все, щоб забезпечити
успіх системи, в засади якої ми віримо. В на-
шому новітньому світі Ліга є життєвою необ-
хідністю...“ Так мовив президент.

Після цього промовляв Іден. Спільний ан-
гло-французький декларації англійці проти-
вилися. Але у промовах представників обох
держав було спільне те, що вони оминали кон-
кретних висновків чи рішень. Коли представ-
ник Англії закликає здійснити мир та забезпе-
чити повагу до міжнародного права, то ніо-
дин державний муж у світі йому розуміється
перечити не буде. Але й розуміння цього права
в Лондоні, Берліні та Москві від того ані тро-
хи більше спільним не зробиться. Таке само ріж-
ні в поодинокі столиці і поняття про між-
народне співробітництво. Заклик Ідена до при-
язних відносин між державами приналежними
до Ліги та тим, що до неї не належать, стрі-
нув розуміється ріжний відгук у Парижі і в
Москві, але ні в Берліні, ні в Римі очевидно
більшого враження не зробив. Згадка його про
те, що Лігу можна пристосувати до обставин
та що вона може стати універсальною, має оче-
видно на меті заспокоїти „нейтральні“ держа-
ви, які жадають її реформи.

Дельбос говорив про потребу солідарно-
сти народів, про алогічність війни, про абсурд-
ність перегонів у зброєннях, про співробітниц-
тво всіх на користь миру в межах Ліги й ілю-
стрував її успіхи... працями Міжнародного
Бюро Праці. Деякі органи звернули увагу, що
він говорив довше, але сказав менше, ніж Іден.
Зрештою текст промов телеграф і телефон
рознесли по світу негайно, і кожний може пе-
реконатися особисто, який їх зміст. Але зая-
вленим промовців буває часом саме не сказати
нічого, або майже нічого.

В часі перших двох промов, силів Літвінов
як сивий міхур поруч елегантного Ідена і ро-
бив помітки, чи владав, що їх робить. Промов-
ляв він дуже нервово, загикуючися, своєю зви-
чайною, як кажуть, неможливою англійщиною.
Що завдала мабуть труднощі і перекладачеві,
який відчитав цей переклад не так вірно як
звичайно. Літвінов твердив, що Ліга Соціально-
му Союзові пластиво зовсім непотрібна, бо си-
ла соціальної армії та патріотизм її населення
вистачають цілком, щоб забезпечити державу
від усіх ворогів, але СССР усеж виконував зав-
жди всі свої зобов'язання супроти Ліги, часом
навіть на шкоду власним „національним інте-
ресам“. Єдиною ідеологією Ліги є, на його дум-
ку, „повага до умов, до територіальної непо-
рушності та політичної незалежності держав“,
себто до всього того, що московський уряд по-
рушує в найбільш брутальний спосіб. „Ліга має
бути“, на думку Москви, „бльоком миролюбних
держав у боротьбі проти напасників“.

Промова міністра Бека була прийнятним кон-
трастом своєю формою і змістом до промови
Літвінова, який тимчасом демонстраційно роз-
мовляв з Іденом. Представник Китаю, Велінгтон
Ку, розвинув довгелезну дипломатичну офен-
зиву проти Японії, якою примусив до утєчі чи-
слених делегатів і журналістів. З інших про-
мов заслуговує на увагу особливо промова
представника Швеції, колишнього міністра за-
кордонних справ Ундена, який промовляв фак-
тично від групи так званих осьловських дер-

жав, „без союзниць“. Він висловив їх розчару-
вання щодо діяльності Ліги за останній час,
твердив, що становище створене санкціями
вимагає поважної надуми, та висловив надію,
що дискусія в комітеті 28-ох яснує ситуацію та
причиниться до зацінення відносин між дер-
жавами, що належать до Ліги.

Цей комітет має зійтися 31. січня, коли
представники деяких великих держав можуть
вже покинути Женеву і таким чином уникнуть
примусу зняти негайно становище в порушеній
справі скасування обов'язкового характеру 16
параграфу щодо господарських та інших санк-
цій. Але головна річ полягає зовсім не в тім, чи
інший формальний резолюції, а в тім, що між
Англією і Францією утримати ще цей па-
раграф та змаганням нейтральних публіци-
стів держав виявилось виразне протиставлення. Пре-
ставники Бельгії, Швеції, Швейцарії, Норвегії,
Данії, Фінляндії та Голландії відбули 27. січня
наради в питаннях поставлених лордом Кро-
борном у комітеті 28-ох під загальним гаслом
„Участи всіх держав в Лізі Націй“. На цих на-
радах зазначилось загальне змагання надалі 16
параграфу характер умовний. Себто кожна
держава малаб рішати сама, при яких обстав-
инах схоче вона брати участь в примусових за-
свох, коли зламають пакт. Всупереч багатьом
Англії та Франції, щоб вже на цій сесії у ко-
мітеті 28-ох не підносили питання про обов'яз-
ний чи довільний характер 16 пар., Швеція,
Голландія, Бельгія і Швейцарія, що належать до
цього комітету, висловились за те, щоб на ви-
тавання обговорити негайно, та щоб зазначений
параграф оголосити довільним. Деякі з цих
держав тримаються того погляду, що Ліга
вже тепер установою, де примусових засвох
можна аживати. Значення цього становища
нейтральних держав тимбільше, що вони
ЧСР знаходять собі підтримку майже у всіх
держав європейського центру та південно-

сходу. Слушно твердить „Журналь де Женев“, що
Ліга дійшла до поворотної точки свого історич-
ного шляху, і запитує, чи спроможеться вона
оминути свого остаточного розкладу. Або
гадає, що західні великодержави, які проби-
вають помірний жест у бік національних
спроможуться нарешті порозумітися і з не-
тральними державами та затримати її в Лізі.
Небезпека справді лишається, бо резолюції ко-
мітету 28-ох мають лише доразний характер,
отже нейтральних держав цілком застосу-
вати не можуть.

Чому властиво Англія та Франція про-
кають справу реформи, докладно невідомо. Мож-
ливо, що в цій справі Франція робить ставку
Москві, а Англія Франції. Погляд офіційної со-
вітської агенції на сучасну сесію такий: „Два
відбувається під знаком очевидного шантажу
Румунія прямує отверто до того, щоб покинути
Лігу. Скандинавські держави готують окрему
декларацію проти § 16 Становищем Третьої
у справі санджаку Москва також невідомо.
Малі держави на думку Москви, шантажувати
великі, а Франція та Англія не робить нічого,
щоб зясувати становище. Отже західні великі
держави мають властиво вибирати поміж себе
квою і багатьома державами європейського
ночі та сходу.“

Під кінець тижня ситуація в Женеві ста-
нилась питанням війни на Далекім Сході. На
отвертій допоміг Китаєві західні великодержави
без участі З. Д. Ам. не мають німру до
але й не протестуватимуть проти війни між
Москвою для Китаю.

М. Данил.

Із думок українця по другому боці океану.

ХАОС І ЖЕРТВИ НА РІДНИЙ КРАЙ.

(Власна кореспонденція з Канади)

Хочемо почати низку статей про відношен-
ня Рідного Краю до української еміграції за оке-
аном, про потреби еміграції, про активну по-
літичну участь Краю в розбудові громадського
життя еміграції і т. д. Не претендуємо на те,
щоб наші висновки були єдино вірні, навпаки нам
булоб дуже приємно, якби такі статті виклика-
ли жваву дискусію в органах української преси.
Наші думки не є вислідом спеціальних студій,
бо на це нема змоги ані часу, але вони ґрунтують-
ся на особистих помічаннях, на досвіді, придбанім
завдяки активній участі автора в громадському
житті.

Може така заява ослабить враження й заці-
кавлення до цих статей, але про деякі справи

краще щось сказати, як мовчати. Може в
світ думок знайдеться бодай одна доречна
увага.

На початку нехай буде тільки стверд-
жені аномалії. Є за океаном численні українські
еміграції, що в повоєнних роках зазнали
вада собі політично-національну свідомість.
казала своє зацікавлення проблемами Рідного
Краю грошовими пожертвами, а також
таційними відами, пропагандистською
що. Ця еміграція зорганізована, просві-
же краще як на рідних землях, в організації
риства — політичній, релігійній, культурній,
ні, допомогі, економічній, а також
еміграція має досить довгий історичний

Краєва кооперативна конференція.

При всіх успіхах нашої кооперації в останніх роках відчувається болючо засадниче недомогання: брак сильної фінансової бази.

Ощадності вкладає в усіх наших кредитних установах становлять дрібний відсоток у загальній статистиці банків у Польщі. Через те наша господарська розбудова йде надто повільним темпом, ми не можемо використати тих конечних можливостей на всіх ділянках господарського життя.

В слід за тим не можемо зарадити найбільшому лихові, що точить нашу суспільність: безробіттю широких народних мас. На жаль, велика більшість ощадностей українських громадян ульокана в чужих банках або у всяких димашніх сховках. Причиною цього є не тільки нестача свідомості та примітивного патріотизму, але також різнорідні організаційні й технічні недомогання наших кредитових установ.

На краєвій кооперативній конференції дня 25 І. ц. р. численно зібрані на запрошення Центробанку представники українських кооперативних банків, під проводом голови Н. Р. д-ра Михайла Волошина, вислухали з великим зацікавленням докладних рефератів: Інк. Іларія Ольхового п. н. „Завдання кредитової кооперації“ та дир. Романа Харамбури: „Про організацію кредитової кооперації“.

По широкому світі.

Італійська преса почала кампанію проти акційних спілок.

Французький парламент розгляне нині законопроект про заборону вивозити французькі опозиційні видання за кордон.

Альбанський король заручився нині з графівною Апоні. Згідно з конституцією, вчора повідомлено про це альбанський парламент.

У Греції заслали на малий острівць провідника монархістів Теотокіса. Б. прем'єр Софуліс на волі.

Румунський посол покинув Москву, залишаючи там шарже д'афер.

Не зводіайте з присилкою дару на коляду Рідній Школі, бо кожна провідка приносить шкоду пій необхідній українській установі сучасної доби!

Над цими рефератами виявлялася оживлена річева дискусія, в котрій основно обговорено стан нашої кредитової кооперації, її недомогання та причини тих недомогань.

Дня 26 І. ц. р. продовжувалися наради краєвої кооперативної конференції, при чому побіч представників Українбанків були численно заступлені також представники кооперативних Союзів, тому, що предметом цих нарад були справи, які вимагають тісної співпраці між Українбанками і кооперативними Союзами.

Інк. Роман Раковський у рефераті „Про фонд господарської розбудови“ ясував організацію і техніку масової, всенародньої, постійної збірки дрібних ощадностей, яку щойно розпочав Центробанк і вже може показатися позитивними вислідами в різних місцевостях краю. Зібрані при допомозі тієї акції масові дрібні ощадності дадуть низько опроцентований і довше-речинцевий капітал, призначений на фінансування рідного промислу, на поширення збуту хліборобських продуктів та на інвестиційні позички для піднесення селянського господарства.

Тому не тільки економічні, але й культурно-освітні установи та все свідоме українське громадянство повинно допомогти чинно Центробанкові у переведенні тієї акції. Зокрема всі кредитові установи зацікавлені в успішній організації масової, дрібної ощадності, бо хто організує дрібні ощадності, той виховує собі масового вкладника, котрий згодом принесе до наших кредитових установ також середні, більші та великі вкладки.

Інк. Іларія Ольховий, у доповненні до реферату ясував різнорідні форми співпраці між Українбанками та кооп. Союзами.

В дискусії над обома рефератами промовляли: дир. Р. С. У. К. сен. О. Лущий, дир. Центросоюзу Ю. Шепарович, дир. Центробанку С. Кузик та поважна кількість делегатів кооп. Союзів і Українбанків. Всі вони одногласно заявили за якнайбільшою підтримкою організованої Центробанком масової збірки дрібних ощадностей у цілому краю та за налагодженням якнайтіснішої співпраці між Українбанками, Центробанком та кооперативними Союзами, що оформлено в прийнятих одноголосно резолюціях.

Предсідник конференції през. Кость Левинський закінчив наради, дякуючи делегатам за їх одногласність та охоту до співпраці і визнаючи їх до здійснення намічених змагань.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

4. 15. Серeda, 1. лютого (20. січня) 1888.

АКАДЕМІЧНА СВОБОДА.

У звідомленні з засідання віденського парламенту знаходимо цікаву відповідь міністра освіти Гагча на одну інтерпеляцію. Група німецьких студентів-націоналістів віденського університету написала до одного з послів писемко — мабуть з задоволенням — за його промову в парламенті. За те міністерство, наслідком якого кількох студентів покарала, у тій справі німецькі послі „антисеміти“ внесли інтерпеляцію, що кінчилась такими словами: „Чи думає Й. Ексцелленція якиминибудь мірами ослабити в німеччині народний вплив захоплення до величчя і честі німецького народу або думає, що змова і лись з академічних обивателів поробити рабські характері?“

На те мін. Гагч відповів: „Мно чести залити, що цього роду запити не уважаю інтерпеляцією і відмовляю на це формальної відповіді. За те ж дозволю собі пояснити палаті справу. З початком травня минулого року появилася у часописі вісті, що кілька студентських товариств вислали писемко до пос. Томашука, в яким виступили проти нього за його промову при останній бюджетовій дебаті. Цього роду виступ уважав я за грубе зловживання академічної свободи і за важке порушення академічної дисципліни. Тому я в короткій формі доручив академічному сенату перевести слідство і повідомити мене про наслідок. Слідство виявило, що все те було правда. Сенат поступив згідно з законом і реєструє головного винуватця, а шести дав нагану. На місто мушу заявити, що я, правда, боронитиму академічну свободу, як вона дається погодити з законами й академічним порядком, але й виступлю з усією гостротою проти всякої невідповідної поведінки академічної молоді, особливо на політичному полі.“

ТРУДОЛЮБИВА ДІЯЛЬНІСТЬ.

„Пон. а. І. Коростенський, парох у Грушіві, за час своєї 30-літньої трудової діяльності в тій селі прибирав дрібними датами від парохів призначеннях, хрестинах і т. п. досить значну суму в кілька фондів і так зібрав він основний фонд на суму в сумі 4000 зр., на фонд бідних громадян Грушів 2000 зр., на фонд для удержання дитя 1200 зр. і т. д. Всі ті фонди вносять около 12000 зр. і зливають щодинних книжечках з тим застереженням, що вадуть їх у життя щойно тоді, коли дійдуть до такої суми, що самими відсотками можна буде покрити розходи котрогонебудь фонду. Крім того зібрав він у „Народньому Демі“ у Львові стипендіальний фонд для ученика з Грушів 200 зр., на фонд вивчення письменної діяльності з Грушів 200 зр. на фонд двох читальень у Грушіві 100 зр. і на стипендію за поможу свого імені 40 зр.“

ПОЛЯРНА ЗОРЯ.

У невинці п. н. „Дінені метеорологічної станції“ згадка про те, що у англійській губернії востаннє час на північно-східному небосхилі помічено разом із звичайною при таких явищах зморою (ав. ви. Розуміється, що темний народ добуває у цих не звичайних явищах природи ворожбу нещастя: граду, помору і війни“

ЕДМОН АБУ.

ПАРЦЕЛІ НА ПРОДАЖ.

Оповідання.

— Мій батько — говорив далі Анрі до Гагря — мав гарну засаду, коли залишав мені вільну волю у праці і не допомагав мені в нічому. І тепер я не потребую прохати в нього вивчення мене. А коли ви зробите мені ту честь, що згодитеся видати за мене свою доньку, то я попрошу вас залишити собі свій маєток, бо я сам зможу запрацювати на свою жінку і на свої діти. Я признаю, що і так я нерівний з вами щодо матеріального становища. Краще б було, якби я був багатший, а ви бідніші, але я не маю надії розбагатіти за одну ніч, ані не хочу злобно бажати вашої руїни. Хочу тільки одного: щоб у той день, коли ваша донька перебере своє майно, я не мусів соромитися за своє становище. Я не знаю, чи ви мене розумієте...

— Розумію — відповів Гагря — і мушу вам признатися, що хоча ви артист, ви робите на мене вражіння чесної людини.

Турнер почервонів.

— Вибачте мені — говорив Гагря — я не хочу нічого злого сказати про артистів, тим більше, що я їх не знаю. Хочу тільки зазначити, що ви міркуєте розумно, як правник або купець, і що ви не тримаєтеся моралі поширеної у вашій професії. Крім цього ви гарний і можете подобатися моїй доньці. Вона віддає цікавилася малюванням, музикою та гаптами. І ваш вік підійшов би. Навіть гадаю, що ви зміліли у правляти добре великим майном. Одним словом ви мені подобаєтесь і тому прошу вас не заглядати до моєї хати, поки не дістанете дозволу.

Анрі мав вражіння, що голова йому крутиться.

Гагря уважав за вказане пояснити своє останнє речення:

— Скажу вам, що я не вважаю вас за людину невідповідальну, як наприклад того Шангрі. Але у вашому власному інтересі та для добра моєї доньки мушу зібрати деякі інформації. Ви робите вражіння чесного, але ви можете теж мати якусь знайомість і певне про це самі мені не сказали, а моя донька мала б пізнати через це журбу. Дивне для мене теж те, що одна людина може за вісімдесят тисяч франків. Мушу порозмовляти з ріжними людьми, хочби з вашим батьком, наприклад щодо можливих довгів...

— Але-ж пане Гагря!

— Буває так, що за свої довги забуваємо. Ви не дивуйтеся мені... це така прикмета, чи хиба моєї вдачі. Якби я її не мав, то був би вже давно продав свої парцелі. Якби я був пострілений, то був би віддав минулого року свою довжку за одного біржевника, що стрілив собі у голову. Коли ви засадили на мою доньку, будете її мати, але інтереси мусять піти власною дорогою. Но, до побачення, до праці!

Анрі цілий тяжкий думав про небезпеку, яка йде від розсудливих і практичних людей. Відразу зірвав знайомість з Меліною, послаючи їй на пам'ятку фортепіан, як це вже давно їй обіцяв.

На восьмий день Шангрі прийшов повідомити Турнера, що Гагря відвідав його. Гагря бігав по цілому Парижі, не оминаючи маршандів образів ні міністерств і зібрав цілий зшиток інформацій про молодого артиста.

— Він знає про тебе все... Найбільше зворушило його те, що ти мав у гімназії дуже добре з історії. Річ ясна, що про Меліну він не знає нічого.

Гагря прийшов пів до п'ятої і стиснув йому міцно руку.

— Молодий паняте! Я чув кількадесять

осіб, як оповідали мені про вас. Тепер я хочу познайомитися з вами ближче сам. Не має нічого проти, щоб ви познайомилися ближче з моєю донькою, бо вона, а не я, має вийти за вас. Треба, щоб ми зустрічалися щодня чи два, а потім поговоримо про інтерес.

Анрі подякував йому:

— Якби ви добрі! Отже ви мені дозволяєте бувати у пані Розалії?

— Ого, не так скоро! Гарні речі говорите про мій дім! Молодий чоловік у мене трохи ра! А якби потім ви роздумалися? Умк! Дриж знав би, що артист Турнер мав одружитися з панною Розалією Гагря, але... і не став дити! Відповіді на питання: чому? і нічого не може передбачити, що можуть говорити.

Анрі був збентежений.

— Чи ви знаєте, пане Гагря, якесь там іспе, де я міг би зустрічатися з вашою донькою?

— На жаль ні. Але ви молоді і ви шити, отже ви повинні мати фантазію!

— Якби так шло про кілька митр: маємо театри і концерти. Але постійно ходити до них не можна. У своїй хаті я не можу не приймати? Но, то прошу приходити до мене.

— Молодче! З молодістю паняте!

— Чому ні? Я передовсім малюю. Чи не були ніколи в малювській роботі?

— Ні.

— Отже треба вам знати, що малювання це нейтральне місце. Увійти до нього не місце закрите в тіні, взимі окремі і ніяк не може виходити туди і виходити від владобі, від дослітку до вночі. Навіть якщо привітавши до Парижа може оглядати інші ські роботи, наче церкви та музеї, і тим самим застереженням що виходити від вночі, зложити поклін. І то ні! Малювати не стим.

(Далі йде)

ЮРІЯ КОСАЧ:

повість.

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.20, ПОРТО 30 СОТ.

Другою точкою цих сходів була справа підготовки I. Конгресу Українських Алякзандрію, що має відбутися 20. лютого н. р.

M. II

...не може брати участі у веденні промислових, або торговельних підприємств, зокрема може за дозволом Аллукит-Рада викладати м. і до управи кооперації і взаємності не безплатно, то Рада не може відмовити йому дозволу. З цього бачимо, що держава все мусить бути, а брак такого дозволу дотримує за собою дисциплінарне дохо-

Порданська шедрівка має бути доходом
и Рідної Школи. Львів, Сикстуська 46.

Сторінка без політики.

Жінки у світовій виставі НьюЙорку.

Нью-Йорк підготовляється до світової вистави. Щоб використати найкращі таланти своєї великої країни, столиця рішила дати жінкам більшу свободу вибору, що в Америці віддавна грає одну з перших скрипок. Досі жінки не стояли на провідних становищах в організації вистави. Вистава у 1939 р. під гаслом „Завтришній світ“ має забезпечити велику жіночу ініціативу.

Вже тепер згадують архітекта-жінку, що вибудувала не одну палату та парк у Спол. Державах. Вже від кількох тижнів збирає вона в павільйонах вистави численні моделі своїх будівель, які проектує як будівлі майбутності. Управляє цим відділом моделей друга жінка, плыва по віденському архітекті Йосифу Урбану. Вона допомагає своєму чоловікові при виставі „Поступу“ у Шікаго в 1933 р.

Зовсім нову роль у виставі матиме Марція Коштор, що має зорганізувати відділ моди. Цей відділ має довести світові, що Спол. Держави можуть витримати суперництво з Європою в

смаку, ціні та якості матеріалів. Пані Коштор піддає цілий штаб фабрикантів та рисівників.

Ще більший відділ веде Моніка Баррі Волш, під почесним проводом пані Вікентії Астор — відділ пропаганди. 5.000 жінок має вислухати вистрої та побажання американських жінок і притягти їх як гостей. 2 мільйони жінок уже сказали своє слово. На виставі будуть відділи домашньої гігієни, обстанови, виховання, відпочинку, вжиткового мистецтва — що яка жінка коче.

У секретаріаті праці працює як асистентка директора Мері Люїза Йорнік; вона відчиняє двері до пропозицій всіх доставців на виставу. Кабінетом особистим вистави управляє пані Мері Стюарт Фікет; там працюють сотні жінок. Катерина Грей управляє кореспондентським бюро, Олена Слейтор публіцистичним для жіночих справ.

Усі ці жінки дістають високу платню, як звичайно при кожній виставі.

Шікаго у статистичних числах.

З усіх великих світових центрів — Шікаго — це наймолодше місто, бо йому минуло всього 105 літ. 105 літ минуло від того часу, як там осів перший білий чоловік. За одне століття Шікаго виростало до таких розмірів, що стало на другому місці (що до величини) в Америці і на п'ятому місці у світі.

Шікаго займає площу 225 англійських миль, з населенням 4 і пів мільйона душ. Кожного року треба 250 мільйонів доларів на саму адміністрацію міста (в тому департаменті поліції, здоров'я, вогневої сторожі, санітарності, суди, вода, лічниця, школи і бібліотеки). Місто має самих урядовців 27 тисяч. Податки з реальної оцінки дають близько два біліони доларів. До школи ходить пів мільйона дітей, яких учить 1.300 учителів. Учителі беруть 90 мільйонів платні.

До Шікаго приїждять і виїждять кожного дня 1.500.000 людей зпова міста. Таких, що мешкають по передмістях і доїждять до міста залізничними або електричними поїздами, нара-

ховують 328.767 осіб. До міста ведуть 32 залізничні лінії, якими керує 22 ріжних компаній. За цілий рік поїзди відвозять і привозять 120 мільйонів пасажирів. Шікаго має шість великих залізничних депо, вибудованих коштом 20—70 мільйонів доларів кожний.

У тому велетенському місті мають ріжні великі промислові підприємства свої центральні. Найбільше підприємство — це велетенська різня, в якій ріжуть худобу і розсилають м'ясо по цілому світі. За минулий рік зарізали в цій різні два мільйони рогатої худоби, пів мільйона телят, три і пів мільйона бєарог і три мільйони овець на суму 572 мільйонів доларів.

Шікаго має 24 національних і 32 стейтових банків. Через ці банки переходить річно 300 мільйонів чеків. За минулий рік сума тих чеків дала 17 біліонів доларів.

Далі статистика виказує, що в Шікаго є 4.000 майстрів, міщани висилають 50 мільйонів телеграм, трамваї і автобуси перевозять біліон пасажирів.

перуть біллі і прилагоджують самі сніданки. Але й інші речі, що про них оповідають, теж правдиві. Отже вони сидять у шийках при обіді, кидають недокурки на дивани й на килими і справді кладуть черевки на свої бюрки. А цього ми американки, як і всі інші жінки, не любимо. Коли маємо гостей, тоді раптом чаші мужчини кидають нас і йдуть на партію покера, а пані, для яких були ці мужчини запрошені, жахливо нудьгують. Одного разу був і у великому товаристві. Наші мужчини мали помяти вилоги при смокінгах, говорили весь час про свої інтереси і зовсім забули про тижні. Тільки один мужчина гуляв увесь час по черзі з кожною панною, для всіх був увічливий та весілихерий. Його смокінг був у найкращій стані. Той один-одинокий мужчина був віденцем.

Після того панна Етель попрощалася з журналістом і негайно виїхала в гори, щоб докоштувати трохи спортивних розкошей.

Тепер з'явимо, чому американки воліють європейців.

ЯКОЇ НАЦІОНАЛЬНОСТІ БУВ КОЛЮМБ?

На цю тему суперечать не від п'яти ріш національності, головні еспанці та італійці. Походження відкривника Америки зм'якшаю згодом. Історики стверджують, що він походить з Генуї. Інші міста мають до нього не менші претензії: ріжні еспанські міста та Корсика, що теж не можуть представити Колумбової метрики, тімають докази посереді. Саме тепер виїшов тайр історика Ейхара Петта, який доводить, що Колумб був швайцарцем. Автор використав ріжні еспанські та корсиканські документи, з яких виходить, що Колумб сам говорив, що походить з Рубі. Рубі належала колись до міланського князівства і відповідала теперішньому швайцарському кантону Тессін. Батьки Колумба висмілювали з Рубі до Генуї. Швайцарці дуже тішаться своєю історичною знахідкою.

ПІНИСТА
ПАСТА
ДО ЗУБІВ

АЛБОНЕ

Фірма
ІНЖ. А. ШАРФ
Львів, Сикстуська 2

вирізняється у продажі **апаратів і фото-графічного приладдя** солідною і фаховою обслугою та низькими цінами.

3-4

Американки воліють європейців.

ТУТА ЗА РОМАНТИЧНИМИ ПОДРУГАМИ.

Один із великих американських журналів магазинів розписав недавно конкурс серед своїх читачок на тему яких мужів хотіли би молоді американки для себе здобути. Ця анкета дала несподіваний сензаційний вислід, бо велика частина американок заявила, що вони мріють про те, щоб одружитися з європейцями. Ця несподівана відповідь викликала счудування не лиш в Америці, але й в Європі. Один із репортерів „Нюс Вінер Журналь“ скористав із нагоди, що до Відня приїхала одна молода й багата американка та попросила в неї кілька хвилин розмови на тему „чому американки воліють європейців“.

СТАРИЙ СУХОДІЛ.

Панна Етель Н. молода, бо в'їго 23-літня, диспортована, мучка і прегарна американка не боялася зовсім старої Європи і приїхала до Відня сама, без ніякої опіки, лиш зі своєю прислугою. Віденський журналіст застав її у повному лешетарському вираді. Вона хотіла — як сама сказала — докоштувати трохи спортивних розкошей.

Молода дівчина зовсім не здивувалася відвідинам журналіста ні їх питанню.

— Так, воно справді так — заявила вона. Правда, ми американські дівчата почуваємося люди дуже щасливі з американськими подругами. Але багато з нас мріє справді потайки про по-ружіння з європейцем. Чому воно так? Мій

Боже, адже багато наших предків, знайомих і рідних походить з Європи, від них ми чуємо стільки гарного про Старий Суходіл. Не диво, що й ми тільки думаємо про Європу. Автім Європа така романтична! „Європець“ — це означає в нас те саме, що „фільмовий красунь“ або „граф“. Це слово означає в нас стару культуру, ...з дрібною дегенерацією і переніжження. А ми американки зовсім не такі плиткі та матеріялістки, як в Європі про нас думають. Ми справді більше романтичні, як тутешні жінки!

МУЖЧИНИ В U. S. A

При тім Етель Н. поправилася у клубовім кірсі і засміялася.

— Ми, американки, читаємо дуже радо короткі оповідання і оповіди, в яких багато говориться про любов. У нас чимало журналів-магазинів, які заспокоюють лиш оте наше бажання. Ми романтичні, але нашим мужчинам дуже, дуже далеко до того. Американець знає лиш свою працю. Він куди проворніший від європейця, але він теж багато скучний. Вечором приходить він дуже пізно додів, бо крім своєї бюрової праці має ще він безліч ріжних засідань, а неділю але він на метч-раббі, або до свого клубу. Для нас жінок, не є він тим, чим ми хотіли б його бачити.

Поза тим ви знаєте його в Європі як вірневого мужа. Те, що ви собі тут розказуєте про наших мужів — воно теж правда. Вони пома-гають дуже часто своїм жінкам в господарстві,

дає останні звістки з простору
форму приємну для зору
для вуха мелодію прозору...

СВЯТА 22. СІЧНЯ.

ВІСНАВСЬКІ УКРАЇНЦІ В ПОКЛОНІ ВЕЛИКИМ ПОДВІМ.

Віснівські великі події, що двадцять років тому були сумішчаним цілим соборної української і великої незалежної Української Держави, у складі віснівських народів, ушанували українська колонія у Варшаві урочистою церемонією в академії.

СВЯТО КРУТ.

Вночі 10. в суботу рано зійшлося кілька українських зорганізованих і незорганізованих греко-католицького і православного духовенства у греко-кат. церкві на Медовій вулиці та внутрішньому скупченні вишуканої та широкій Божої з парастасом за душі всіх Крути. Члени У. С. Г. брали участь у службі Божої зорганізовані участь з церковними і кількома пань, не було ніякого прохання поспіємо тим, що не можна відійти від буденних занять.

Учора в домі У. С. Г. відбулася святочна служба з обширною вокально-реферативною частинкою. Виконавці (пп. Войнич, Бегей, Смерчинський, Ортинський, Гринченко) виконали багато самостійних хор та інші) виявили багато самолюбства і задоволення, на жаль, не відбився бажаний брак солідної підготовки програми, залучено — як було видно — похалцем.

Зі сходу була повна. Все українське сту-

дентство зацікавлені перевело цілоденну голодувку та зложило датки на вказані провідом цілі.

ВЕЛИКА АКАДЕМІЯ ОБ'ЄДНАНИХ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

Як ми заповідали, спеціально створений комітет об'єднаних українських організацій у Варшаві зорганізував величаву святочну "академію, шануючи нею 20-літню роковину проголошення державної незалежності України. У великій залі Гігієнічного Т-ва зійшлося майже вся українська колонія з представниками духовенства, уряду УНР, усіх українських установ та організацій на чолі. Серед учасників зауважили ми м. ін. і репрезентантів польського громадянства, членів союзницької українців політичної еміграції, представників української науки, культурних діячів, багато молоді, студентства, робітництва.

Відкрив академію п. Петро Шкурат змістовним коротким словом, а прекрасно зспіваний мішаний хор під орудою Сологуба (цільний хор у національних одягах!) виконав при урочистій тиші на сцені могутнє: „Боже Великий Єдиний“.

Основний реферат про великі події та їх вплив на історичне українське сьогодні відчитав п. Гліб Лаваревський, після чого зала затряслась від ентузіастичних оплесків для хору за знамените виконання Стеценкового „Україно Мати“. Багата програма академії закінчилась національним гімном.

KTB.

Загрожено святощі християнства.

Віснівська католицька преса — мислячи, як мандатар Палестини, на пошук і п. р. повідомляла всі зацікавлені християнські та церква Пробу в Єрусалимі та церква Різдва в Вифлемі — з огляду на небезпеку, яку становить, мусить бути перебудовані коштом 4 мільйонів стерлінгів (коштів 4 мільйонів доларів) в 1927 р. і тоді треба було забезпечити єрусалимської церкві забезпечення, неестетичною підпорою. Англійська церква, що коли цієї суми не збереться в вказаний час, тоді вони ще перед Великоднем зникнуть обидві церкви.

Церква в цілості часів в ужитку католицької православної греків, коптів та сирійців, і навіть між собою тиху, завзяту боротьбу з тим, як приймає нехристиянську форму та зростає в цей спір втрутити англійська церква.

Коли в серпні 1935 р. велике німецьке папство, з яким був також український священик, о. д-р Володимир Девіцький, відвідувало єрусалимську церкву, — православні греки та вірмени, бажаючи швидше позбутися католиків з церкви, почали виспівувати голосно своє богослужіння під самим носом католиків. Але й францискани, які з католицької сторони мають завідування святыми місцями Палестини, визнаються такою самою нетерпимістю супроти східних католиків. Не вважаючи на дозвіл вищої церковної влади, францискани не допустили нашого священика відправити Службу Божу при вівтарі Голгофти та зодягненого в ризах духовника насильно відсунули від престолу на бічний вівтар єрусалимської церкви. На письмове зажадання до Східної Конгрегації у Римі — відповіла ця остання в січні 1936 року, що існують сумні звичаї, встановлені еретиками і схизматиками, які треба зберігати, щоб оминати ще більше лихо!

Передодні Загального З'їзду Рідної Школи.

(Інформаційний огляд.)

ІН ТОВАРИСТВА РІДНА ШКОЛА З КІНЦЕМ 1937 РОКУ І З ДНЕМ 25. СІЧНЯ 1938.

Антверпінський рік Рідної Школи рахується на основі статуту від 1. вересня одного року до кінця серпня наступного року (отже: з 1. IX 1936 до 31. VIII 1937).

ОРГАНІЗАЦІЙНА СХЕМА.

Організаційні клітини — це Кружки. Вони створюються як відділи Товариства на місцевому дозволу Головної Управи Р. Ш. Для 31. серпня 1937 було 2.024 Кружків у 19. Складі і їх 2.049. Зпоміж Кружків 1.000 активних.

Позаокрім звичайних між ними Кружків Р. Ш. і керуючою Головною Управою є Товариство Кружків Р. Ш. по повітових округах.

Позаокрім Союзів і Кружків з правами Повіт. Товариства мають право ініціативи, нагляду і припинення рішень, округних, чи повітових настанов, рішень відділами Кружків Р. Ш. Товариства. Також відділи було в родині, 1931 році, три того відпоручили Гол. Товариства Повіт. Союзів і Кружків 84 ра-

зи Зпоміж Пов. Союзів найактивніші: Львів, Дрогобич, Тернопіль, Чортків, Камінь, Станіславів.

ЧЛЕНСТВО.

Звичайних членів було 31. серпня 1937 року 98.162. Впродовж року прибуло 9.170. Між членами є 26.600 жінок, 5.000 молоді, 325 товариств, хоч матеріальну піддержку дає більше товариств.

Членів-добродіїв прибуло 3 і їх 94 разом.

ПРАЦЯ ПО КРУЖКАХ Р. Ш.

Рефератів було 2.011 у 620 Кружках (миш. р. 1.585 у 872 Кружках) для 48.350 слухачів.

Національних свят уладили Кружки Р. Ш. 666 (м. р. 420), а то 157 концертів і 509 академій. У концертах брали участь власні хори, яких є 113 (м. р. 2) з 2.899 членами і власні оркестри (9) з 154 членами (м. р. 1 орк.). Театральні гуртки (126, що мали 2.899 членів) уладили 1.946 театральних вистав (м. р. 1.389).

Загальне число імпрез — 4.188, що дали 85.451 дол. 53 сот. доходу. Між імпрезами було: 211 фестивалів, 1.262 забав і 103 прогулянок. Усіх засідань відбули Старшини Кружків 7.100,

інших нарад (анкет) 634 і 2.640 сходів членів.

Заслугою на увагу велике число спеціальних курсів 71 (м. р. 47) з 1.510 учасниками (м. р. 1.078). Більша частина курсів була духового характеру (українознавства, бібліотекарства, для провідників доросту, провідників дитячих садків і т. п.).

Рідна Школа мала 648 бібліотек, а в них 67.008 книжок (вісім у порівнянні з м. р. на 22.649 книжок). Читачів було 20.649 (м. р. 12.130), а то: 14.399 молоді (м. р. 8.530) і 6.250 старших (м. р. 3.600). Всі читачі прочитали 92.978 книжок (м. р. 60.650); старші прочитали 28.918 книжок, а молоді 64.060. Найбільша бібліотека Кружка Р. Ш. в Яворові — 14.548 книжок. Великі бібліотеки мають Кружки в Калуші, Коломиї, Бродях і Львові (Кружок ім. Б. Гринченка). Сянік має 4 постійні бібліотеки і 25 мандрівних.

ДОШКІЛЛЯ.

Дитячих садків було 768, а в них 29.885 дітей (м. р. було 665 садків, 25.530 дітей). Кошти садків вносили готівкою 157.620 зол.

Захоронок Р. Ш. було 3, а в них 113 дітей. Кошти удержання захоронок 7.655 зол. 7 сот. Крім концесіонованих захоронок були 3 „світлиці“, в них 100 дітей.

Разом у дошкільній Р. Ш. було 30.098 дітей.

ШКІЛЬНИЦТВО.

Народні школи 33 зі 172 класами (м. р. класів 166); 22 школи були найвищого типу. В нар. школах було 5.554 дітей (м. р. 5.405). З добрим поступом перейшло до вищих класів чи покінчило 5.209 дітей; до середніх шкіл зголосилося 407 дітей, здало 389. Соціальний стан батьків: 40% селян, 28,5% робітників, 9% ремісників, 7% нижчі урядники, 7% купці і промисловці, інші 1,5%.

Крім цих концесіонованих шкіл було ще 7 т. зв. „збірних лекцій“ у місцевостях, де нема ніякої школи. На ті лекції ходило 100 дітей. Програма навчання — як у нар. школах.

Окремо стояли шкільні курси у Кракові з 24 дітьми.

Отже по програмі нар. шкіл училося 15.674 дітей.

Народні школи уладили самостійно 685 класових і загальних імпрез та обходів і 831 природничих і краєзнавчих прогулянок. У 24 школах перевели ошатнішу акцію, при чому заохотили діти 2.328 зол. 22 сот. Науку кооперативу вели 23 школи. Обороти у всіх шкільних крамницях був 6.723.59 зол., при чому зиск 832.79 зол.

В нар. школах учило 196 учителів. Учителство уладило для себе 79 рефератів, 167 практичних лекцій, 326 учительських конференцій, 203 наради батьків. Співняючи педагогічно-научний нагляд управителі відбули 1.395 госпітацій.

Жертвенність дала в 1937 р. 176.358 зол., в цьому від української еміграції 36.917 зол. 20 сот. З еміграції найбільше зложили українці зі Злучених Держав 4.850.35 дол.; в цьому „Об'єднання“ 3.830 дол. Канада подвоїла свою поміч і дала 1.612.30 дол.

Впродовж року сформували Гол. Управа 36.507 зол. 65 сот. довгу, з того 24.579 зол. 76 сот. на капітал і 11.964 56 сот. на відсотки.

Підприємства: Книгарня Р. Ш. мала в 1937 р. найбільший оборот на 10.000 і виказала чистого зиску 1.200 зол.

Зміна статуту. Схід загалом, що на вимогу Загального З'їзду Р. Ш. підготувала Головна Управа зміну статуту Р. Ш. Зміна йде в тому напрямі, щоб діяльність Товариства зробити гнучкішою (введення постійної Дирекції), щоб зменшити можливість частих розрахунків з органами (вибір Головної Управи на 3 роки) та дати більшу перевагу при вирішеннях рідношкільних справ таким чинникам, що несуть у ній більшу моральну й матеріальну відповідальність (змінено представництво Загального З'їзду Р. Ш.).

Нові праці. На цей рік (1938) презимувала Гол. Управа збільшити число дитячих садків на 121 і малобітні 889. Щоб не терпіти знову в приводу недостатків кваліфікованих садків, — Головна Управа проголосила курс для них у Львові від 1. березня 1938.

На 1938. рік передбачені видатки на

На Вжарплаті виконаний вже мистецтва дивної роботи рудни. Мистецькі матері почитався вже 27. 60 років, відомість 15. 20 років п. р. 27. 5. МПР Москва — Рух. 8. 4. Рух — КАН Комму. 10. 4. УАН Ужгород — Рух. 17. 4. ВФПН Березово — Рух. 1. 5. Рух — Сп. Нова Рух. 8. 5. ЧСК Комму — Рух. 18. 8. Рух — ЧСК Ужгород.

Направа жіночих торбинок

та продаж найкращої швейної галерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Ринарсько-Галицькі
Н. Б. А. Р. Е. Р., Львів, Синьська 2,
побіч фірми Саломандра.

Театри.

Великий Театр:

Серета 2. П. год. 12. вв. «Явек і Франек» загла; год. 8.30. «Дімок в карті»; год. 7.30. «Дімок в карті».
Четвер 3. П. год. 7.30. «Дімок в карті».
П'ятниця 4. П. год. 7.30. «Дімок в карті».
Субота 5. П. год. 7.30. «Дімок в карті».

Театр Річкордності:

Серета 2. П. год. 12. вв. Ранок середовищних козаків; год. 8.30. «В перфумері»; год. 7.30. «В перфумері».
Четвер 3. П. год. 7.30. «Цей і той».
П'ятниця 4. П. год. 7.30. «Цей і той».
Субота 5. П. год. 7.30. «Цей і той».

Український Народний Театр ім. М. Садоського

СТРИЖ (сала Бамгалітського Дому):
2. П. Малюк.
3. П. Сугруний метт.
4. П. Гетьман Полуботок.

МІКОЛАТІВ:

3. П. Маруся Богуславка.
6. П. Малюк.
7. П. Гейма.
8. П. Гетьман Полуботок.
В скорім часі театр завітає до Львова з історичним репертуаром.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

МЕДИКА:
2. П. Добуш.

ПЕРЕМІЩІЛЬ (сала Роб. Дому):

3. П. Орляна.
4. П. Пропас Мері Доган.
5. П. Під курателем.
6. П. Преміра: Львівська пісня, драма-фестиваль з 3-х літ з прощогом Лео Ура-їнши.

Зол. 14- ПАПІРОСНИЦІ
з правд срібла тільки
у ГРИНБЕРГА, Синьська ч. 4.

КІНА.

АПОЛЬО: «Останній аліро».
АТЛАНТИК: «Правдива брехня Нані Петроні».
ВАНДА: «Герої Сибіру», «Чу-Чу-Чу».

ГРАЖИНА: «Визар».

ЕВРОПА: «24 години кохання».
КАСІНО: «Королева перелітків».

КОПЕРНИК: «Леторія одної ночі» з Шарлем Вок.

МАРУСЕНЬКА: «Либук».
МІТРО: «Кавка».

МІРАЖ: «Дипломатична жінка».

МУЗА: «Король і гориста».
ПАКО: «Богдан та Лялька» (Дітеша).

КІН-КОПІ:

ПАЛІО: «Улан жиня Йосифа».
РАД: «Наречена з припадком».

РІАЛІТО: «Сам на сам» із Павлом Вокі.

СВІТ: «Дім старика», «Пасажирка злі-т».

ОТІЛІВ: «Графіня Владіва» і ревія

ТОН: «Мистецтво лапоти», «Ларма».
УТІХА: «Шлях до слави» та ревія.

ХІМЕРА: «Окиталіні північ».

ФОТОПЛАСТИНОН:

(пл. Маліська 8).
«Того».

ФОТОПЛАСТИНОН «Святівді» (Пасан

Гавсман ч. 7);
«Нитий і Індокитай».

Львівське Радіо.

Серета, 2. лютого 1938.

8.00 Світла часу; 8.05 Радіоний запіс; 8.15 Рок. концерт із пл.; 9.25 Твор. Фр. Куперова з пл.; 11.50 Репортж із життя; 12.03 Симф. поранок; орх. кларнет; 12.05 20.55 Актівна гутря; 12.10 Репортж прои; 12.30 Музика, орх. спів; 14.45 Для села: «Весілля дочин», феда господині, Музика з пл., «Три леде» весілля акад.; 15.50 «Гук-гук» акад. для старших дітей; 16.05 Камер. концерт у як. інстр. ансамблю, спів; 17.00 «Леторія польської дитини жвавої»; 17.15 «Вечір міт» (Свято Матері Вокі); 17.30 «Побере сонця»; 17.50 «Побере сонця»; 18.00 «Побере сонця»; 18.10 «Побере сонця»; 18.20 «Побере сонця»; 18.30 «Побере сонця»; 18.40 «Побере сонця»; 18.50 «Побере сонця»; 19.00 «Побере сонця»; 19.10 «Побере сонця»; 19.20 «Побере сонця»; 19.30 «Побере сонця»; 19.40 «Побере сонця»; 19.50 «Побере сонця»; 20.00 «Побере сонця»; 20.10 «Побере сонця»; 20.20 «Побере сонця»; 20.30 «Побере сонця»; 20.40 «Побере сонця»; 20.50 «Побере сонця»; 21.00 «Побере сонця».

симф. концерт; 21.45 Віанта у лікарні. симф.; 22.00 Талк, музика у як. орх.; 22.50 Орх. вісник; 23.00 Оудіо молодих.

Четвер, 3. лютого 1938.

6.15—8.00 Радіоний акад.; 11.15 Нар. пісн. для молоді весел. пісн.; 11.40 Гайди Вуд. композитор і диригент, гр. пл.; 12.03 Полуденна акад.; 12.45 Композит. жин. Хл. Палити; 13.50 Оперова музика з пл.; 14.30 Репортж співацьк. пл.; 15.00 Фрагмент із повісті І. Липа «Господині до позолоти»; Музика з пл.; 15.25 Віснук життя з міста та провінції; 15.30 Господарство; 15.45 Муз. малярство: Романтики, акад. для молоді; 16.15 Водоласія; 16.50 Актівна гутря; 17.00 Сексуальне життя дитини; 17.15 «Синьшук пл. Марійка» оспов. муз. акад. Личинського й Топи; 17.50 18.50 Спорт. порадник і вісник; 18.10 Радіоний відгук; 18.20 Форт. реталь; 18.25 Програма на завтра; 18.35 Для сільської молоді; 18.40 Літня та програма; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Улан: «Соняса»; 19.30 Репортж: Тосата; 20.00 Оперетковий вечір, орх., спів; 21.45 3 мого варіанту, літер. жарів; 22.00 Концерт дитини музика: Шлемська опер. сар. флот, обон, форт.; 22.50 Орх. вісник; 23.00 Із спікерного альбума.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Серета, 2. лютого 1938.

БЕРЛІН 17.00 «3 мого життя» симф. концерт е.моль Сметани; 18.00 20.00 Репортж. музика, кларнет, форт.; 21.00 Симф. концерт; БІЛГОРОД 20.00 Оп. акад.; 20.30 21.00 Гумор; 21.30 Писемки; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх.; 18.45 19.00 Писемки; 19.30 20.00 Сучасна акад. музика; 19.25 20.00 Фр. музика; 20.55 21.00 Симф. концерт; ДАВІДІЛАНДЕНДЕР 18.00 Сиринка; 22.00 Концерт, акад., форт.; МІЛІАНО 17.15 Вок. концерт; 21.00 22.00 Комедія, офіска камер. концерт; ПРАГА 18.05 Ним. акад.; Гутря та «Піснук» Шумана на форт.; 19.30 20.00 21.00 «Весілля куми з Вілсору» оп. Ніколя; РАДІО ПАРИ 18.00 Орх. концерт; 21.50 22.00 Вок. інстр. концерт; РІМ 19.40 Рок. музика; 21.00 22.00 23.00 «Вальмірія» оп. Вагнера; СОФІЯ 19.45 20.00 21.00 «Кармен» оп. Бісета.

Четвер, 3. лютого 1938.

БУДАПЕШТ 21.15 Бетовенові сонати; 22.50 Симф. концерт; ВІДЕНЬ 21.10 Ваг. норбський концерт; МОР. ОСТРАВА 19.30 «Д-р Фалот» оп. Робтера; ПРАГА 20.05 «Весілля куми» оп. Ніколя; МІН-ХЕН 19.10 «Валь в опері» оперетта; СТОКГОЛЬМ 19.30 «Европа співає» музичне шоу; 20.30 «Триотан і Ізола» опера Вагнера; МІЛІАНО 21.00 «Відродж» опера Вагнера; ДРЮВІЧ 22.20 Шопе. піснук концерт.

Радіокуттик.

НОВЕ ЗАСТОСУВАННЯ РАДІА.

Львівським містом дозволено їздити з надмірною швидкістю. Всім іншим надмірна швидкість заборонена під суворим каром особливо у Оподуванні Деревинах Америки. Саме в Америці кіняться смертні випадки через надмірну швидкість. У останньому часі на американських дорогах уживають цікавого та технічного способу, щоб установити, чи шофер не домігся собі на надмірну швидкість їзди. Замість того, щоб як довіряти швидкості, для провірки швидкості міста, яке в'їде, опосередують тепер радіоний хвиля. В віддалі двох міліметрів від себе, недалеко дороги, є дві коротохвилинні розсилюючі опришальні опалі. З хвилинною коли опалі з них мчав авто, з надмірною швидкістю, оператор сигналізує. На відбірній станції, оператор із хвилинною, коли в'їздив сигнал, затискає стопер та опікує авто. Коли авто переїде, мігнуге на стопері час у котрому переїздив віддалі між двома опалі. Коли авто їде забороненим темпом, то позначить на мотоциклі доганяє авто та опікує жарий маніат. Такий спосіб контролю швидкості авт. при поміччї радіоних хвиль, для водів добрі висліди.

РАДІОВІЙ РЕЖИСЕР — ОПЕРОВИМ КОМПОЗИТОРОМ.

Дирекція Мадридської Королівської О. попи вирішила з цього сезону змінити оперу «Вітні Соні» пера молодого композитора П. Шмелі. Шмела є дуже талановитим музиком, він компонував вже кілька творів легкого репертуару для театрів та радіа. Означено є він режисером мадридського радіа. Зміст 4-х актової опери повний з історії життя Мадридців. Музика типова мадридська. 6-це перша спроба молодого композитора з показний музич.

Оголошуйтеся в найстаршій укр. шоденнику «ДІЛО».

БІРЖА.

Львів, 1. лютого 1938

Гроші.

Купно-продаж: Бельгі банк. 89.48 89.05, Доллар американський 2.77.50, 2.75.00, Польський банал. 2.97.00—2.94.50, Франк швейцарський 192.55—191.75, 17.13, Франк швейцарський 192.55—191.75, Фунт англ. 26.34—26.35, Гуджон ланч. 100.20—99.80, Корона ч. 17.00—16.90 Кор. 118.19—117.55 Кор. нов. 133.23—132.25, Корона шв. 116.73—115.75, Ліри італ. 21.50—20.60, Марк філіпп. 11.73—11.25, Марк нім. 103.00—101.00, Шілінг австр. 99.50—98.50, Тел. Авія 25.20—25.95, Марк нім. срібні 112.00—111.00

Акад.

4 і пів проц. вичот. 65.35, 65.88, 3 і пів 1 см. 81.50 серія 99.50 3 нов. інк. 8 см. 82.00, серія 91.00 5. новарс. 66.00 прем доз. 42.00, 4 консол 67.00

Папери.

Банк Польський 116.00 Цукор 37.00 Вугіль 32.25, 31.75, Ліхноп 64.00. Мод. жин 15.00, Островець 39.25, Староковч 38.25, 38.00, 38.45, Габербуш 49.50.

Тенденція сильна.

ЦІНИ «МАСЛОСОЮЗУ»

Львів, 1. лютого 1938 р.

1 кг. масла десерт. бльок. без оп. 2.95 акад. 1 кг. масла бльок. нл. з опак. 3.00 акад. 1 кг. масла експ. в кляч. з опак. 3.00 акад. 16—17 сот. 5.50 акад. 1 кг. (копа) 5.50 акад. Тенденція вдержана на молоко й масло на акад. знижкова.

НАУКА

ПРИМАЮ на тримісячний курс прои і шиття і таж шиття білки. Марія Писарська, Станісла 8. 1-3

ШУКАЮ негайно у Львові інструктора до П. пл. гмін. Адреса в Адміністративній «Діло». 277 1-1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

СТУДЕНТ муз.-драм. школи покровити хор і акад. гурток. Випрошує режисерів. Учить сольового співу. Доводити офери до «Діла» під «Віршаний». 267 2-2

ШУКАЮ праці акад.-адміністратор. Зголошення «Діло» під «Кинговод». 273 1-3

КУПНО - ПРОДАЖ

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гарні акроб. зі золота і срібла. 2318 17-17

НАЙНОВІШІ сталіні, італійні, талчани, комбіновані шафи, найдешевше, Брж, Львів, Требунальська 16. 261 2-3

ПРОДАМ парцелю 200 акрів в Кривичах. Листи до Адміністративній «Центрум». 247 1-3

МЕШКАННЯ

ДВА соняшні покої, паразюків, кухня, поверх, електрика, 50 золотих. Заповненої 28 побіч Личинського парку при трамваз. 278 1-2

МАТРИМОНІАЛЬНІ

ІНЖ. ДЕРЖАВНИЙ емерит VI. групи плати, власник більшої гарної реальності з повним місткім базисом пізнати особу до 45 літ, приватну, погінної акад. з невеликою готівкою. Листи без анонімів слати, можливо зі світанком, до Адміністративній «Діло» під «Пованко справа». 274 1-3

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, чорні, ліркові, проти усування мати під гарантією виконув відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА. Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 26-100

СКРИПКИ виконують і таж по мнотенях направили Личинця трамваз — Львів, Городецька 43. 281 1-3

ОКАЗІЯ до 15. лютого! За зворотом цього віттиню, 250 грамів знаменитого воли козловської за 1 зол., 100 грамів за 50 сотинів. Великий вибір косметичи по цінах фабричних. Парфумерія, Dove, Parfa — Львів, Ягайлонська Довгя. 280 1-5

ОГОЛОШЕННЯ.

фортепіани, піаніна

першорядних марок нові й оказійні.

Догідні кредитові умови.

Новацький

Львів, ПІЛСУДСЬКОГО 12.

Тел. 235-21.

Білиз- ПОЛОТНО Посте- няне леве

С. М. ГАВЗНЕР

Львів, Ягайлонська ч. 15.

Поручає матеріали на

ШЛЮБНІ ВИПРАВИ

СТОЛОВІ ГАРНІТУРИ

найліпших виробів краєвих і закордонних по приступних цінах. Обслуговує також в українській мові.

—11

НАСІННЯ

ГОРДОВИНИ

ЦВІТІВ

І ПАШ

по найнижчих цінах поручає

Едмунд Рідль

Львів, Рутівського 3. Тел. 264-12

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світанки марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

Львів Коперника ч. 15

Синьська ч. 7

Галицька 16

Він завжди пише у РЕНТУ

МУСТАГОЛІВ

МУСТАГОЛІВ

ФАМОЗА

Львів, Ягайлонська

Приписові почтові друки і книжки до вжитку з сописів

Личиня кожна відзначити пошту, ся можна купити в Адміністративній Львів, Рилон 10. Для провірки писати до Адміністративній

Ціни дотримувати:

Zawładowienie wysyłkowe 1m 1m

Gazetowa kasała nadawca

опрацює (200 картки) ак 10

Książka rozsyłkowa

на 480 укр. ак 10

на 900 укр. ак 10

Правдива вартість

нашої ПРОПАГАНДИСТІКІ прои і 15% опустов з книги прои, нлх цін полагас на який пл. висний акад. Оп. акад. ак. нлх 1.65—2.50, нлх мови ак. нлх та мужська постала ак. нлх безцім. Фабрика білка АСТРА Львів, Синьська 2

Присилайте перелік